

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1945

Vyhlášené: 27.10.1945

Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1951

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

103.

Dekret presidenta republiky ze dne 24. října 1945 o znárodnění soukromých pojišťoven.

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovují:

ODDÍL I. Úvodní ustanovení.

§ 1.

Dnem vyhlášení tohoto dekretu se znárodníje zestátněním smluvní (soukromé) pojišťovnictví na území Československé republiky.

§ 2.

(1) Provozovatí po živnostensku smluvní (soukromé) pojištění - včetně zajištění - na území Československé republiky jsou oprávněny pouze ústavy, které vyhovují ustanovením níže uvedeným.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nedotýká působnosti nositelů veřejnoprávního pojištění (zaopatření) sociálního podle platných předpisů.

ODDÍL III. Formy znárodnění.

§ 13.

Veškerá práva vyplývající z vlastnictví akcií a zakladatelských listů akciových pojišťoven se sídlem na území Československé republiky zanikají. U vzájemných pojišťoven se zrušují práva a povinnosti pojistníků, vyplývající z jejich členského poměru.

§ 14.

(2) U závazků, které jsou hospodářsky neodůvodněny, počítajíc v to závazky ze služebních smluv, zaručujících zaměstnancům nepřiměřeně vysoké platy nebo zaopatřovací, odpočivné a jiné požitky nebo nároky na odbytné, může - a na vyzvání dozorčího úřadu musí - se pojišťovna domáhati zrušení nebo jiné přiměřené úpravy. Nedojde-li k dohodě, rozhodne rozhodčí soud. Ustanovení o něm budou dána zvláště.

(3) K rozvázání služebních smluv osob uvedených v odstavci 2 není třeba souhlasu úřadu ochrany práce.

§ 15.

(1) Pojišťovna může odporovati právním jednáním, která po 29. srpnu 1944 vykonal ústav, v jehož práva a závazky vstoupila pojišťovna, v úmyslu poškoditi nebo ztížití znárodnění anebo zavléci ve svůj nebo v cizí prospěch své majetkové hodnoty.

(2) Odporovati lze do jednoho roku ode dne vyhlásky v Úředním listě (§ 12). Jinak platí obdobně ustanovení odpůrčího řádu, vydaného zákonem ze dne 27. března 1931, č. 64 Sb.

§ 16.

Dokud nebude u jednotlivého ústavu, provozujícího pojištění, provedena úprava podle §§ 10 nebo 11, vykonávají dosavadní jeho orgány svou působnost obdobně podle tohoto dekretu.

ODDÍL IV.**Vynětí.****§ 17.**

Ustanovení §§ 1 až 16 tohoto dekretu se nevztahují na První českou zajišťovací banku se sídlem v Praze.

ODDÍL V.**Náhrada.****§ 18.**

(1) Za majetkové újmy vzešlé znárodněním náleží náhrada, jejíž výši určí ministr financí.

(2) Vlastníkům akcií, na něž je rozvržen akciový kapitál tuzemské akciové pojišťovny, přísluší náhrada, vypočtená podle úředních cen aktiv a pasiv znárodněného ústavu, při čemž se nepřihlíží k hodnotě pojistného kmene ústavu a k majetku určenému pro sociální, dobročinné a podobné účely. Rozhodny jsou úřední ceny, jichž bylo použito při sestavování účetní závěrky ke dni 31. prosince 1944; není-li těchto cen, buďte tato aktiva a pasiva úředně odhadnuta.

(3) Vlastníkům podílů na zakládacích fondech tuzemských vzájemných pojišťoven náleží náhrada vypočtená podle částky zakládacího fondu v účetní závěrce ke dni 31. prosince 1944, snížené o eventuální ztrátu, pokud by pro ni nebylo úhrady v ostatních fondech pojišťovny.

(4) Ministr financí vyhlásí v případech odstavců 2 a 3 výši a druh náhrady v Úředním listě, na Slovensku prostřednictvím příslušného pověřence též v Úradnom vestníku.

§ 19.

(1) Náhrada se neposkytuje za akcie (§ 18, odst. 2) a za podíly na zakládacích fondech (§ 18, odst. 3), které v době faktického skončení okupace a nacistického nebo fašistického režimu nepochybně vlastnický náležely, nebo které náleží osobám dále uvedeným:

- a) Německé říši, Království maďarskému, osobám veřejného práva podle německého nebo maďarského práva, německé straně nacistické a politickým stranám maďarským a jiným útvarům, organizacím, podnikům, zařízením, osobním sdružením, fondům a účelovým jměním těchto režimů nebo s nimi souvisícím, jakož i jiným německým nebo maďarským právnickým osobám, nebo
- b) osobám fyzickým národnosti německé nebo maďarské s výjimkou osob, které prokáží, že zůstaly věrný Československé republice, nikdy se neprovinily proti národům českému a

slovenskému a buď se činně zúčastnily boje za její osvobození, nebo trpěly pod nacistickým nebo fašistickým terorem, nebo

- c) osobám fyzickým, které vyvíjely činnost směřující proti státní svrchovanosti, samostatnosti, celistvosti, demokraticko - republikánské státní formě, bezpečnosti a obraně Československé republiky, které k takové činnosti podněcovaly nebo jiné osoby svěsti hleděly, záměrně podporovaly jakýmkoli způsobem německé nebo maďarské okupanty v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech) nebo které nadržovaly germanisaci nebo maďarisaci na území Československé republiky nebo se chovaly nepřátelsky k Československé republice nebo k českému nebo slovenskému národu, jakož i osobám, které strpěly takovou činnost u osob spravujících jejich majetek nebo podnik.

(2) Ustanovení odstavce 1, písm. c) platí i pro osoby právnické, pokud lze fyzickým osobám, které jsou jejich členy nebo podílňiky na majetku nebo podniku (kapitálovým účastníkům), přičítati vinu na postupu orgánu zastupujícího právnickou osobu nebo pokud tyto osoby zanedbaly přiměřenou opatrnost při jeho volbě a doзору naň.

(3) Nedostane-li se náhrady (odstavec 1) osobě právnické, přísluší poměrná část náhrady osobám na ní kapitálově zúčastněným, pokud nespádají pod ustanovení odstavců 1 nebo 2; přitom se hledí na účasti, které jsou pod národní správou, jako by náležely osobám státně spolehlivým.

(4) Náhrada za akcie nebo podíly, které náležely v době po 29. září 1938 osobám spadajícím pod ustanovení odstavce 1 nebo 2 a již jim nenáležejí, se neposkytuje nabyvateli, leč by neposkytnutí náhrady neodpovídalo zásadám slušnosti.

(5) Vláda může nařízením stanoviti, že se určitému okruhu osob, spadajících pod ustanovení odstavců 1 až 4, poskytuje náhrada zčásti nebo zcela.

(6) O tom, zda fyzická nebo právnická osoba spadá pod ustanovení odstavce 1 nebo 2, rozhoduje ministr financí v dohodě s věcně příslušnými ministry, na Slovensku též v dohodě s věcně příslušnými pověřenci.

(7) Ustanovení předcházejících odstavců platí obdobně též o náhradě za majetkové újmy jiného druhu vzešlé znárodněním.

§ 20.

(1) Náhrada podle § 18 se poskytuje:

- a) v cenných papírech,
- b) v hotovosti,
- c) v jiných hodnotách.

(2) Náhradovou službu provádí Fond znárodněného hospodářství, zřízený podle dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků (v dalším jen Fond).

(3) V případech § 18, odst. 2 a 3 je náhrada splatná do šesti měsíců od vyhlášení její výše a druhu v Úředním listě, v ostatních případech pak do šesti měsíců od doručení výměru, jímž ministr financí určí výši a druh náhrady.

(4) Pro řízení o náhradě platí ustanovení vládního nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správním řízení).

§ 21.

O použití náhrady, která se neposkytuje osobám uvedeným v § 19, rozhodne vláda.

§ 22.

(1) Svazkům územní nebo zájmové samosprávy, ústavům a korporacím, sloužícím výhradně veřejným účelům, jakož i ústavům lidového peněžnictví, které utrpí vážnou ztrátu při vypořádání svých majetkových zájmů a účastí na znárodněných ústavech, může vláda na návrh ministra financí učiněný v dohodě s věcně příslušnými ministry, na Slovensku též v dohodě s příslušnými pověřenci, poskytnouti mimo náhradu přiměřený příspěvek z prostředků Fondu. Na příspěvek není nárok.

(2) Za podmínek uvedených v předchozím odstavci lze obdobně poskytnouti příspěvky fyzickým osobám, byla-li by utrpěnými ztrátami ohrožena jejich výživa nebo výživa osob, o které podle zákona nebo z mravní povinnosti pečují.

ODDÍL VII.**Trestní ustanovení.****§ 32.**

(1) Kdo se dopustí pletich v úmyslu, aby znárodnění pojišťovny zmařil nebo zvýšenou měrou ztížil, bude potrestán pro zločin těžkým žalářem od jednoho roku do pěti let a trestem na penězích do deseti milionů korun; v oboru působnosti trestního zákona, zák. čl. V. z r. 1878 vysloví soud zároveň ztrátu úřadu a dočasné odnětí politických práv.

(2) Kdo poruší některé ustanovení tohoto dekretu nebo nařízení podle něho vydaných, bude potrestán, nejde-li o čin soudně trestný, okresním národním výborem pro správní přestupek pokutou do pěti milionů korun nebo trestem na svobodě (vězením, uzamčením) do šesti měsíců nebo oběma těmito tresty; pro případ nedobytnosti pokuty vyměří se náhradní trest na svobodě podle míry zavinění do šesti měsíců. Uloží-li se oba tresty zároveň, nesmí trest na svobodě spolu s náhradním trestem za nedobytnou pokutu činiti více než šest měsíců.

(3) Pokuty připadají státu.

§ 33.

(1) Ukládá-li soud nebo okresní národní výbor pokutu zaměstnanci, zmocněnci, zástupci nebo jinému orgánu fyzické nebo právnické osoby, při jejímž zastoupení byl čin trestný podle § 32 spáchán, může vysloviti, že tato osoba ručí za pokutu rukou společnou a nerozdílnou.

(2) Tato osoba musí býti, je-li soudu (okresnímu národnímu výboru) známa, obeslána k jednání v první stolici a je oprávněna přednésti skutkové okolnosti, jež mohou míti význam pro posouzení věci, a činiti návrhy.

(3) Výrok o ručení třeba pojmouti do rozsudku (trestního nálezu) a osoba tímto výrokem postížená má právo bráti jej v odpor odvoláním. V řízení pro soudně trestný čin může se veřejný žalobce odvolati také tehdy, nebyl-li takový výrok učiněn. O odvolání proti takovému výroku platí předpisy o odvolání proti výroku o trestu.

(4) Pokuty se vymáhají na osobě, jíž bylo ručení uloženo, podle všeobecných ustanovení platných o pokutách.

§ 34.

(1) Při odsouzení pro zločin podle § 32, odst. 1, nebo při odsouzení pro správní přestupek podle § 32, odst. 2 k trestu na svobodě nebo na penězích přesahujícím jeden milion korun, uveřejní se rozsudek (trestní nález) v jednom nebo několika denních listech určených rozsudkem (trestním nálezem) na útraty odsouzeného.

(2) Soud (okresní národní výbor) stanoví, zda mají být uveřejněny i důvody rozsudku (trestního nálezu) nebo jejich podstatný obsah ve znění, které sám určí.

§ 35

Přestupky tohoto dekretu se promlčují ve třech letech.

ODDÍL VIII.**Závěrečná ustanovení.****§ 36.**

(1) Předpisy o pojišťovnách (§ 23, odst. 5), pokud neodporují ustanovením tohoto dekretu nebo předpisům podle něho vydaným, zůstávají v platnosti. Nedotčena zůstávají zvláště ustanovení pojišťovacích regulativů o hospodaření pojišťoven, jakož i zákona ze dne 11. července 1934, č. 147 Sb., o zabezpečení nároků pojistníků v pojištění soukromém a o státním dozoru na soukromé pojišťovny.

(2) Použitelnost vládního nařízení ze dne 15. května 1941, č. 185 Sb., o povinné organizaci soukromého pojišťovnictví, jakož i vyhlášky ministra vnitra ze dne 17. června 1941, č. 143 Úředního listu, o zřízení hospodářských skupin, se zrušuje dnem ustavení Rady.

§ 37.

Pojišťovny (§§ 3, 11, odst. 2) podléhají daňové povinnosti podle předpisů o podnicích veřejně účtujících a poplatkové povinnosti podle poplatkového zákona s jeho změnami a doplňky (podle poplatkových pravidel) a platí poplatkový ekvivalent podle § 1, odst. 2, písm. a) zákona ze dne 8. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu.

§ 38.

Právní jednání, písemnosti a úřední úkony potřebné k provedení tohoto dekretu jsou osvobozeny od daní, dávek a poplatků.

§ 39.

Vláda vydá nařízením podrobné předpisy k provedení tohoto dekretu.

§ 40.

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Provedou jej všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

David v. r.

Kopecký v. r.

Gottwald v. r.

Laušman v. r.

Široký v. r.

Ďuriš v. r.

Dr. Šrámek v. r.

Dr. Pietor v. r.

Ursíny v. r.

gen. Hasal v. r.

Masaryk v. r.

Hála v. r.

gen. Svoboda v. r.

Dr. Šoltész v. r.

Dr. Ripka v. r.

Dr. Procházka v. r.

Nosek v. r.

Majer v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Dr. Clementis v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

gen. Dr. Ferjenčík v. r.

Dr. Stránský v. r.

Lichner v. r.

